

Hyvinvointiraportti 2023

Ikaalinen

Sisällysluettelo

1.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen taustaa	3
2.	HYTE-kerroin	4
3.	Teaviisari eli terveyden edistämisen aktiivisuus	7
4.	Toimintaympäristö	8
5.	Ehkäisevä päihdetyö	9
6.	Kouluterveystutkimus 2023	12
7.	Move-tulokset	13
8.	Ravitsemus	14
9.	Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021-2025	15
10.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön toteutuminen	17
	▪ Elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia	17
	▪ Osallisuus ja vaikuttaminen	19
	▪ Vaikuttavat palvelut	22
	▪ Turvallinen elinympäristö	26
11.	Kehittämissuhteita vuosille 2024 ja 2025	34
12.	Tiivistelmä	35
13.	Hyväksyminen	36

1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen taustaa

Ikaalislaisten hyvinvoinnin edistämistyötä ohjaa laaja hyvinvointikertomus ja –suunnitelma vuosille 2021 – 2025. Suunnitelmaosaan on kirjattuna tavoitteet ja mittarit eri toimijatahoille. Vuosittaisen hyvinvointiraportin tarkoituksena on kuvata toteutettuja toimenpiteitä sekä arvioida eri väestöryhmien hyvinvoinnin tilaa. Siinä käytetään saatavilla olevia indikaattoritietoja. Kehittämisehdotuksia tullaan tarkastelemaan osana kuluva toimintakautta sekä vuoden 2025 talousarviota ajatellen.

Hyvinvointisuunnitelmaa 2021 – 2025 ohjaa Ikaalisten kaupungin strategia. Ikaalilaisten hyvinvointi perustuu strategian mukaisesti kaupungin arvoihin, olemassa olon tarkoitukseen (missioon) ja vuodelle 2030 asetettuun tavoitetilään (visioon). Voimassaolevassa Hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa on neljä valtuuston hyväksymää painopistettä.

Ikaalisten kaupunki

Kuntastrategia 2021-2025
Visio vuodelle 2030

PAINOPISTEET

- 1) Ikaalilaisten hyvinvointi
- 2) Tasapainoinen kuntatalous
- 3) Aktiivinen elinkeinopolitiikka
- 4) Kehittyvä asunto- ja tonttitarjonta

VISIO

Alueellista elinvoimaa edistävä, hyvinvoiva ja ketterästi kehittyvä kaupunki lähellä luontoa ja ihmistä.

MISSIO

Asukkaiden ja ympäristön hyvinvoinnista huolehtiminen ja elinvoimaisen toimintaympäristön luominen.

ARVOT

Hyvinvointi, joka koostuu asukaslähtöisyydestä, yritysmyönteisyydestä, avoimuudesta ja yhteistyökykyisyydestä.

LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS JA -SUUNNITELMA 2021 - 2025

Painopiste 1. Elintavoilla fyysisistä ja psyykkistä hyvinvointia

- Tavoite 1. Liikkumisen lisääminen
- Tavoite 2. Mielenhyvinvoinnin edistäminen

Painopiste 2. Osallisuus ja vaikuttaminen

- Tavoite 1. Osallisuuden lisääminen
- Tavoite 2. Nuorten palveluiden vahvistaminen

Painopiste 3. Vaikuttavat palvelut

- Tavoite 1. Digitaalisten palveluiden kehittäminen
- Tavoite 2. Työllisyyden edistäminen

Painopiste 4. Turvallinen elinympäristö

- Tavoite 1. Päihteidenkäytön vähentäminen
- Tavoite 2. Terveellinen, turvallinen ja ympäristöarvot huomioiva asuinympäristö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön rakennetta vahvistettiin Hyvinvointitoimikunnan myötä 4/2023. Sen tehtävänä on olla hyvinvointityöryhmää ohjaava toimielin. Toimikunta: toimialajohtajat, kvalt pj. Arto Ojakoski, khall pj Matti Äijö, siv.ltk. pj. Esko Tapiainen, Kalle Mäkelä ja Tapio Tienari.

2. HYTE-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin (**HYTE-kerroin**) on kannustin, joka tarkoittaa, että kunnille ja hyvinvointialueille jaettavan valtion rahoituksen suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

Palkitseminen laadukkaasta ja vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys.

Kunta	Vuosi	HYTE-kerroin euroa/asukas Ind.5341	HYTE-kerroin, 0 – 100 Ind 5340	HYTE-kerroin, 1000 euroa Ind 5355
Hämeenkyrö	2021	16,7	59	173,2
Ikaalinen	2021	19,0	67	130,3
Parkano	2021	18,8	66	119,4
Hämeenkyrö	2022	19,3	68	199,7
Ikaalinen	2022	17,7	62	121,6
Parkano	2022	15,3	54	96,2
Hämeenkyrö	2023	19,8	70	201,3
Ikaalinen	2023	19,5	69	131,5
Parkano	2023	16,1	57	99,7

Indikaattori ilmaisee HYTE-kertoimen arvon muutettuna euroiksi asukasta kohden.

Indikaattori ilmaisee HYTE-kertoimen asteikolla 0 - 100 eli keskiarvo tulosindikaattoreiden keskiarvosta ja prosessi-indikaattoreiden keskiarvosta.

Indikaattori ilmaisee HYTE-kertoimen arvon tuhansina euroina.

Prosessi- indikaattorit

Kuvaavat kunnan voimavaroja ja toimenpiteitä väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Prosessi-indikaattorit on kerätty THL:n TEA-tiedonkeruiden (Teaviisari.fi) yhteydessä suoraan kunnista.

- 1) Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein.
- 2) Oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa poissaolojen kokonaismäärä on tiedossa.
- 3) Oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa on käytössä pitkät liikuntavälitunnit.
- 4) Oppilasmäärällä painotettu keskiarvo kunnan peruskouluista, joissa noudatetaan kouluruokailusuositusta (2008, 2017) koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.
- 5) Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat valmisteilla olevien lautakuntapäätösten ennakoarviointiin (EVA).
- 6) Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.
- 7) Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointi-kertomuksessa tai vastaavassa.
- 8) Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.
- 9) Kunnassa toimii poikkihallinnollinen työryhmä, jossa käsitellään liikunnan edistämistä.
- 10) Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.
- 11) Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa määritellään vuosittain mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.
- 12) Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.
- 13) Kunnan palveluluiden suunnittelussa/ kehittämistyössä hyödynnetään asukasraateja/ foorumeja.
- 14) Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista.
- 15) Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä

Kunta	Vuosi	Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (Hyte-kerroin). Ind 5339	Tulosindikaattoreiden keskiarvo (Hyte-kerroin). Ind 5338
Hämeenkyrö	2021	77	42
Ikaalinen	2021	84	50
Parkano	2021	86	47
Hämeenkyrö	2022	84	52
Ikaalinen	2022	84	41
Parkano	2022	60	48
Hämeenkyrö	2023	91	48
Ikaalinen	2023	84	53
Parkano	2023	53	60

Sotkanet.fi

Lisätietoja:
THL.fi

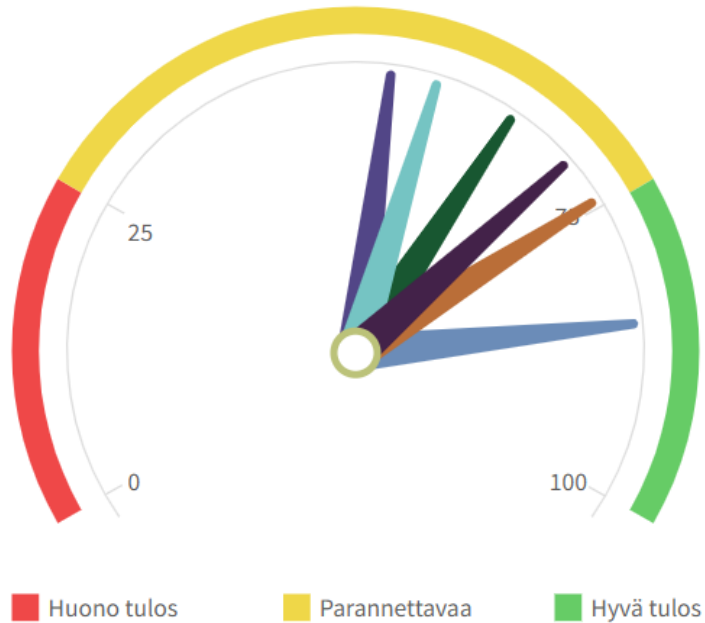
[https://thl.fi/documents/155392151/190140704/HYTE-kerroin_yleisesitys_kunnat_hyvinvointialueet_final+\(1\).pdf/e7e685f3-c233-da67-32dc-549b34357edf/HYTE-kerroin_yleisesitys_kunnat_hyvinvointialueet_final+\(1\).pdf?t=1684150574550](https://thl.fi/documents/155392151/190140704/HYTE-kerroin_yleisesitys_kunnat_hyvinvointialueet_final+(1).pdf/e7e685f3-c233-da67-32dc-549b34357edf/HYTE-kerroin_yleisesitys_kunnat_hyvinvointialueet_final+(1).pdf?t=1684150574550)

Tulosindikaattorit Kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta kunnassa väestötasolla

- 1) Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista**
- 2) Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista**
- 3) Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17—24-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä**
- 4) Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25—64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä**
- 5) Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25—64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä**
- 6) Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.**

3. Teaviisari eli terveyden edistämisen aktiivisuus

Kaikki sektorit : Ikaalinen 2023

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 12.03.2024

TEAvisarissa esitetään tuloksia organisaatioiden mitattavissa olevista ominaisuuksista ja toiminnasta. Tiedonkeruuta toteutetaan kustakin toiminnasta kahden vuoden välein. Kuntajohto ylsi hyvään tulokseen. Muilla toimijoilla todettiin olevan vielä parannettavaa. Pistemäärä 100 tarkoittaa, että toiminta on kaikilta osin hyvän käytännön ja hyvän laadun mukaista. Tiedot pisteytetään suhteessa lainsäädäntöön, suosituksiin ja hyviin käytäntöihin.

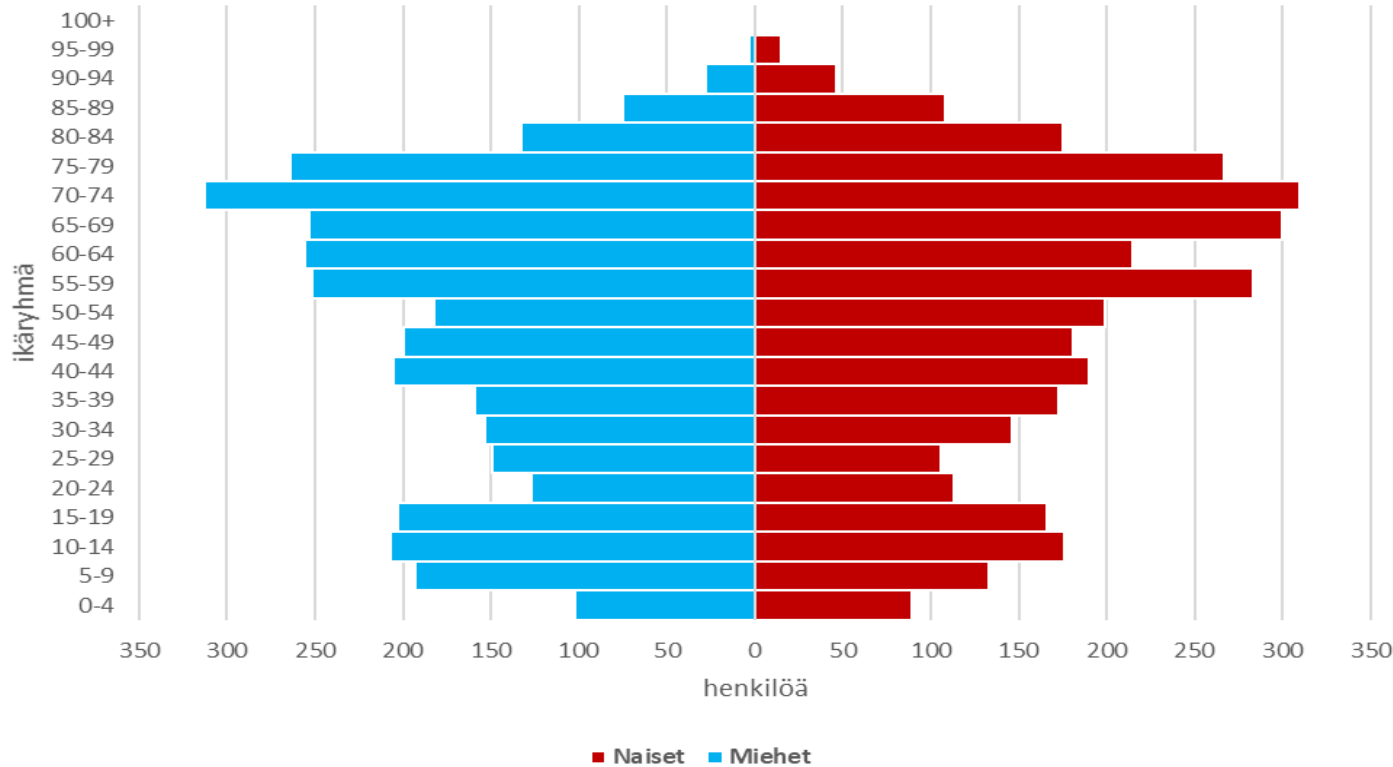
Pisteet	Ikaalinen	Hämeenkyrö	Parkano	Koko maa
Kaikki sektorit	68 ★	72	63	70
Kuntajohto	85	84	67	83
Perusopetus	74	69	58	65
Lukiokoulutus	70	79	56	65
Ammatillinen koulutus	64
Liikunta	53	73	62	72
Perusterveydenhuolto	64	73	75	70
Kulttuuri	57	52	59	71

★ Vuosi 2021 60 , v.2022 62

teaviisari.fi, THL

4. Toimintaympäristö

Ikärakenne Ikaalinen 2023

Taloudellinen huoltosuhde, 2021 Väestörakennetta mitataan ns. taloudellisella huoltosuhteella, jossa lasketaan kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti. Lähde: Tilastokeskus
Ikaalinen 180,2 Hämeenkyrö 143,8 Parkano 180,5

YHDEN VANHEMMAN PERHEET, % LAPSIPERHEISTÄ IND 74	2021	2022	2023
Ikaalinen	22,8	23,5	
Koko maa	23,3	23,6	
LAPSIPERHEET, % PERHEISTÄ. IND 179	2021	2022	
Ikaalinen	30,6	30,5	
Koko maa	37,8	37,7	
PERHEEN KOETTU TALOUDELLINEN TILANNE KOHTALAINEN TAI SITÄ HUONOMPI, % 8. JA 9. LUOKAN OPPILAISTA. IND 4760.	2021	2022	
Ikaalinen	43,4		35,0
Koko maa	25,8		30,3

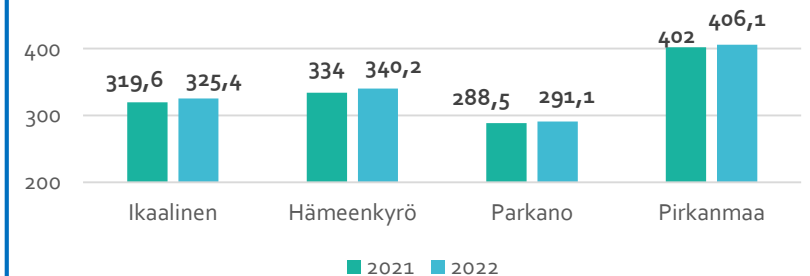
Koulujen oppilasennuste (2.1.2024)
 Syntyvyyden laskun vaihetta seurattaessa ekaluokkalaisten ja eskareiden määrä on ensimmäisen kerran pieni vuonna 2024: 75 (v.2023) -> 45 eskaria (v.2024). Toinen merkittävästi laskeva ajankohta ajoittuu syksyllä 2028: 55 -> 29 eskaria.

Ikaalinen
 Maksuhäiriö-
 merkinnät:
 365 henkilöä
 (356/v. 2022)

Kesäasukkaita
 kolmisen
 tuhatta

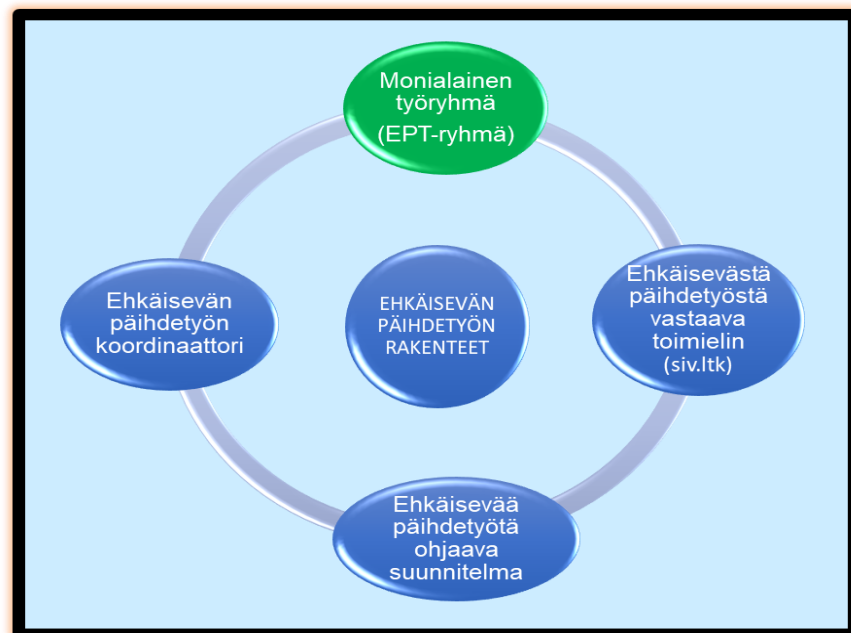

Väestöryhmän koulutustaso koulutuspiduudella mitattuna

5. Ehkäisevä päihdetyö

Ikaalisissa ehkäisevän päihdetyön lain mukaiseksi toimitukseksi nimettiin sivistyslautakunta kesäkuussa 2023. Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015) määrittelee ehkäisevän päihdetyön toiminnaksi, jolla vähennetään päihteiden käyttöä ja päihteiden käytöstä aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja. Päihteillä tarkoitetaan tässä laissa alkoholipitoisia aineita, huumausaineita sekä päihtymiseen käytettäviä lääkkeitä ja muita aineita. Laki sisältää päihteiden lisäksi tupakkatuotteiden ja rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisyn. (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015.) Kunnan tehtävät ehkäisevän päihdetyön järjestämiseksi luetellaan samaisessa laissa, jota aluehallintouudistuksen myötä muutettiin huomioimaan kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyö.

Ehkäisevän päihdetyön rakenteet ja resurssit Ikaalisissa.

Laki määrittelee kunnan tehtäviksi mm. huolehtia päihdeolojen seurannasta ja niitä koskevasta tiedotuksesta, päihdehaitoista ja niiden vähentämistä koskevasta tiedon tarjonnasta, lisätä ja tukea päihdehaittoja ehkäisevien toimien osaamista sekä esittää ja edistää ehkäisevän päihdetyön toimia hallinnossaan. Ylläolevassa ”sanapilvessä” on nostoja Ikaalisten ehkäisevän päihdetyöryhmän keväällä 2023 kokoamista haasteista ja kehittämisehdotuksista paikallisen ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa.

Toteutuneita toimenpiteitä:

- EPT-työryhmä kokoontui kaksi kertaa vuoden aikana.
- Sivistyslautakunta nimettiin lain mukaiseksi toimielimeksi.
- Hyvinvointikoordinaattori toimii myös ehkäisevän päihdetyön koordinaattorina.
- Nuorisopalveluiden teemailloissa päihdekasvatusta.
- Kouluissa päihdekasvatusta toteutetaan Opetussuunnitelman mukaisesti eri oppiaineiden yhteydessä.
- Päihdeettömiä tapahtumia on järjestetty mm. kirjastossa, kulttuuritoimen, kansalaisopiston ja liikuntapalveluiden tarjoamana.

Kypsyysanalyysi-kysely: toteutetaan pirkanmaan kunnissa kaksi kertaa vuodessa. Tavoitteena auttaa kuntia hahmottamaan ehkäisevän päihdetyön tilannetta kunnassa, selkiinnyttää mitä ehkäisevä päihdetyö (EPT) on, auttaa arvioimaan EPT:n tilannetta, miten EPT-työ toteutuu, mitä suunnittelussa kannattaa huomioida jne.

Ehkäisevän päihdetyön kyselyn yhteenveto

Kunnan nimi: Ikaalinen pvm 11/2023

✓	Alkava	Kehittyvä	Hyvä	Optimaalinen
1. Strateginen orientaatio		✓		
2. Osallisuus ehkäisevän päihdetyön strategian laadinnassa			✓	
3. Hyvinvointi		✓		
4. Yhteistyö ja kumppanuudet		✓		
5. Ehkäisevän päihdetyön eriarvoisuuden tunnistaminen ja asemointi		✓		
6. Riskien ja riskiryhmien tunnistaminen		✓		
7. Tavoitteiden täsmällisyys ja mitattavuus		✓		
8. Tiedolla johtaminen		✓		
9. Ehkäisevän päihdetyön resurssit			✓	
10. Ehkäisevän päihdetyön tavoitteiden seuranta, arviointi ja raportointi			✓	

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2023
Käyttänyt jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta vähintään kerran, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-) info ind. 4823	Koko maa		3,5	5,5
	Pirkanmaan hyvinvointialue		3,3	4,7
	Ikaalinen		1,6	8,5
Käyttää päivittäin jotain tupakkatuotetta tai sähkösavuketta, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-) info ind. 4730	Koko maa		7,6	10,7
	Pirkanmaan hyvinvointialue		7,4	10,5
	Ikaalinen		11,9	9,7

Alaikäisten perhepiiristä hankkima alkoholi

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2021	2023
Raittius, % 8. ja 9. luokan oppilaista info ind. 4736	Pirkanmaan hyvinvointialue		63,8	68,1
	Ikaalinen		50,5	61,8
Raittius, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista info ind. 4738	Pirkanmaan hyvinvointialue		41,1	42,2
	Ikaalinen		30,0	47,4

6. Kouluterveystutkimus 2023

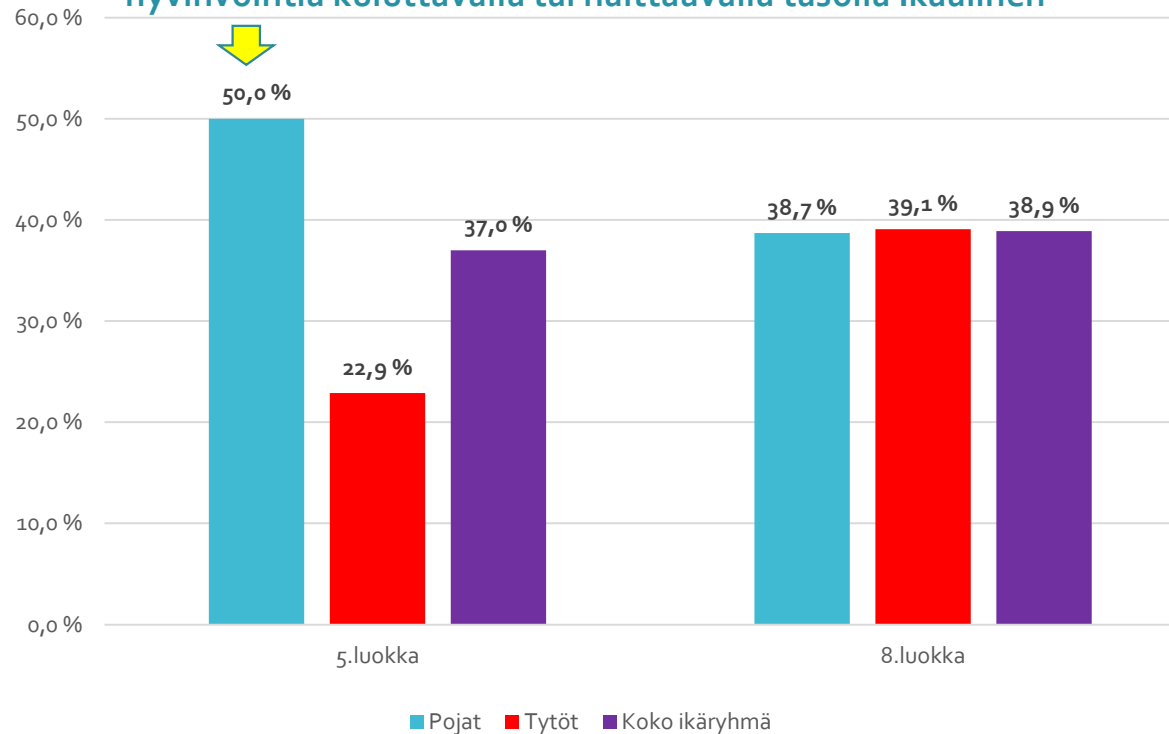
Myönteinen kehitys				
Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky MOVE-mittaus, % 5.luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky. Koko ikäryhmä Ikaalinen:37% (2023), 50% (2022)	Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky MOVE-mittaus, % 8.luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky. Koko ikäryhmä Ikaalinen:38,9% (2023), 49,2% (2022)	Kokenut vahvaa positiivista mielenterveyttä viimeisen kahden viikon aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista, ind 4715. 22,3% (2023), 19,6% (2021)	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 4. ja 5. luokan oppilaista, ind. 4834. 6,1% (2023), 10,4% (2021)	Nukkuu arkisin alle 8 h, 8. ja 9. lk. 27,5% (2023), 47,5% (2021)
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, 8. ja 9. lk. 4,9% (2023), 16,5% (2021)	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Ind 4727 24,3% (v.2021 17,8%), koko maa 25,4%	Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista, ind. 4890. 14,4% (2023), 15,2% (2021), kokomaa 15,8%	Harrastaa liikuntaa ohjatusti vapaa-ajalla vähintään viikottain 8. ja 9. lk; 45,3%, v.2021 24,8%.	Vähintään yksi vanhemmista työttömänä, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Ind 4763. 28,0%, v. 2021 34,7%
Kehitettävää				
Ei syö koululounasta päivittäin, 8. ja 9. luokan oppilaista, ind 3904 51,5% (2023), 50,5% (2021) v.2023 koko maa 38 %	Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9.luokan oppilaista, ind 328. 22,5% (2023), 27,3% (2021) v.2023 koko maa 21,4 %	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista, ind 286 29, 1% (2023), 35,6% (2021), Koko maa 26,6 %, pirkanmaan hyv.alue 26 %.	Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista, ind. 4890.14,4% (2023), 15,2% (2021), koko maa 15,8%	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista, ind. 1514. 9,7% (2023), 5,9% (2021)
Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalveluksessa) olevat 18-24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä, ind. 5387. 15,5% (54 nuorta v.2023), 15,5% (57 v.-21)	Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä, ind 5097. 3% (17 perhettä v.2023) 1,7% (10 perhettä v. 2021)	Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä, 8. ja 9. lk. Ikaalinen 56,3% Koko maa 35,7%	Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukuvuoden aikana. Ikaalinen 50,5%, (40,6% 2021) Koko maa 33,6%	Väsynyt ja uupunut päivittäin, 8. ja 9. lk. Ind Ikaalinen 43,7%, koko maa 41,0%.

7. Move-tulokset

Move! on perusopetuksen 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka keskeisenä tarkoituksena on kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen.

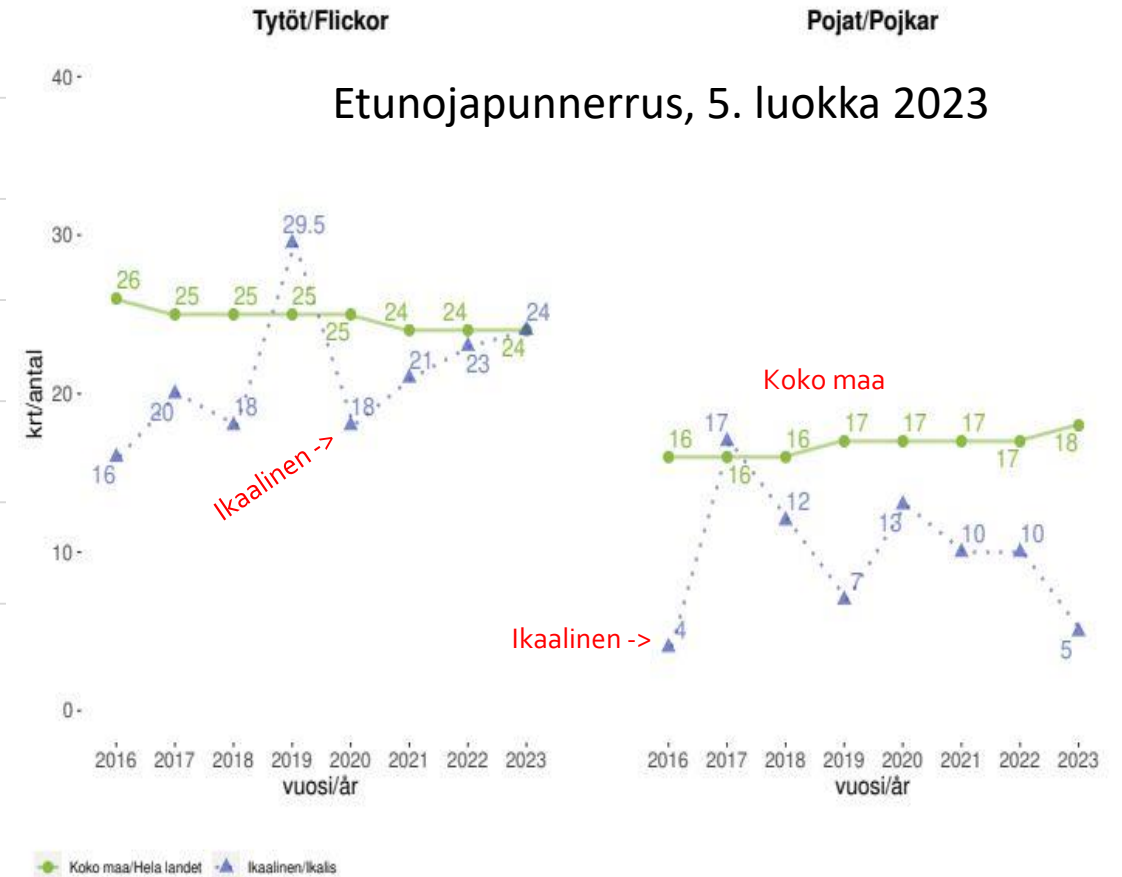
Ikaalisissa liikkuvuuden tulokset ovat lähes kaikissa testeissä koko maan tasoa korkeammalla. Keski- ja ylävartalon lihasvoimaa testaavien testien tulokset ovat kummankin ikäluokan poikien osalta koko maan tasoa alhaisempia. Poikien tulokset herättävät huolta kokonaisuudessaan.

Fyysinen toimintakyky mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla Ikaalinen

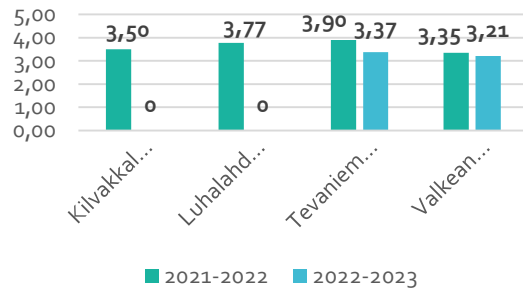
Ikaalinen Move: Heikko fyys. toimintakyky	2021	2022	2023
5. luokka	34,7	50,0	37,0
8. luokka	44,9	49,2	38,9

Ikaalinen 2023 osallistujat	Pojat	Tytöt	Yhteensä
5. luokka	40	36	76
8. luokka	37	27	64
Yhteensä	77	63	140

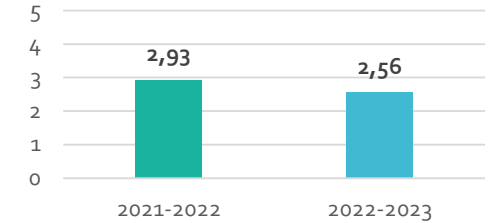
8. Ravitsemus

Olen tyytyväinen koluruokailuun 4-6 luokka

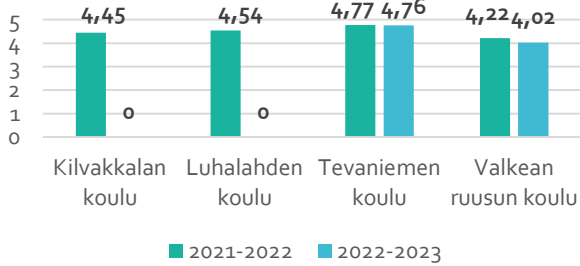

Makuraati kokoontunut joka koululla ja päiväkodeissa kerran vuoden aikana. Lisäksi yksi yhteinen Teams-makuraati.

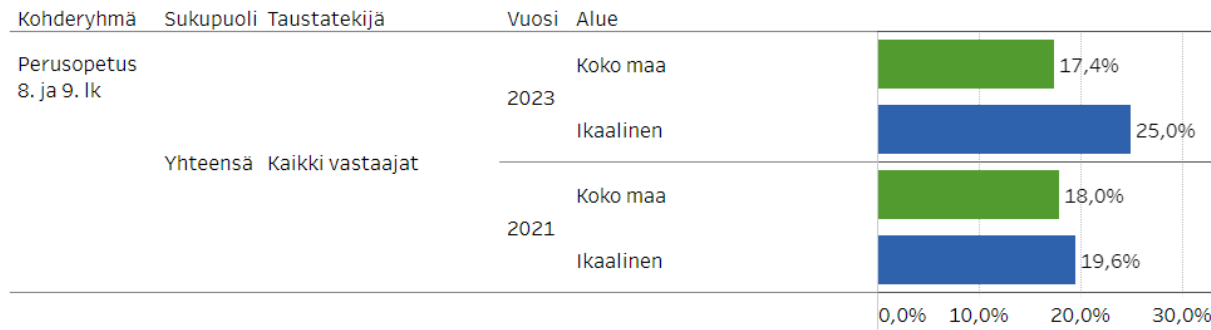
Olen tyytyväinen kouluruokailuun yhteiskoulu

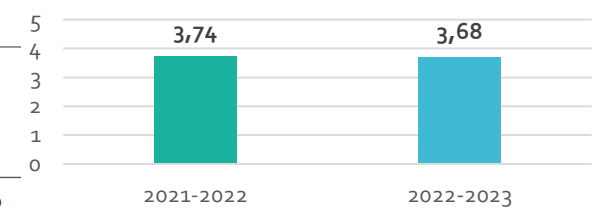
Syön kouluaterian 4-6 luokka

Ylipainoisuus

Syön kouluaterian päivittäin yhteiskoulu

Ei syö aamupalaa joka arkiamu

9. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021 – 2025

Lakisääteinen Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021 – 2025 (Ikaalinen khall 10/2022).
https://ikaalinen.fi/wp-content/uploads/2024/04/Lasten_ja_nuorten_hyvinvointisuunnitelma.pdf

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia kunnassa ja hyvinvointialueella. Koska lastensuojelun järjestämisvastuu kuuluu hyvinvointialueelle.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien sisällöstä säädetään lastensuojelulain 12 §:ssä.

Sekä hyvinvointialueen että kunnan lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää tiedot:

- lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta
- lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
- yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisien sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä ja
- suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta

Voimassa olevaan Ikaalisten kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan kirjatut toimenpide-ehdotukset:

- Sähköisen perhekeskuksen saaminen laajaan käyttöön aktiivisella tiedottamisella
- Kulttuurihyvinvoinnin palvelutarjottimen kokoaminen ja päivittäminen
- Lasten ja nuorten mielenterveyden tukeminen
- Koulupoissaoloihin puuttumisen malli
- Hyvän mielen taitomerkit käyttöön perusopetuksessa
- Nepsy-koulutuksen opit käyttöön
- Mediakasvatus ja someturvallisuuskoulutus
- Päihdekasvatusta jatketaan
- Harrastustoiminnan kehittäminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa
- Varhaiskasvatuksen ja koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmiin kirjattujen toimenpiteiden toteuttaminen

Toimenpide-ehdotusten toteutuminen 2023:

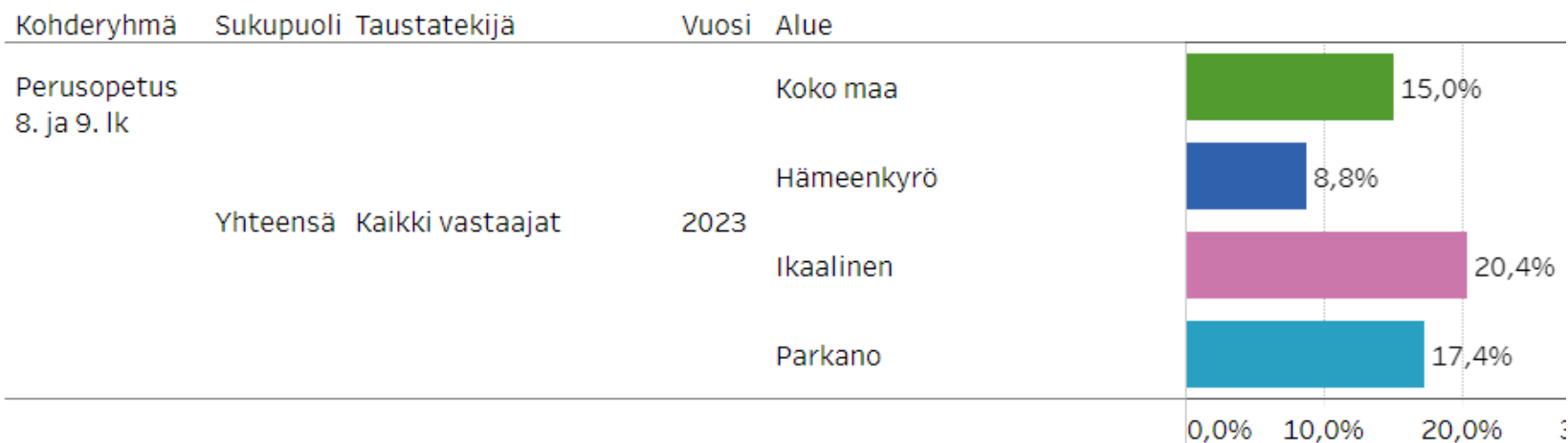
- Sähköistä perhekeskusta ei ole julkaistu mm. päivitysvastuiden osalta.
- Kulttuurihyvinvoinnin palvelutarjottimen kokoaminen on kesken.
- Lasten ja nuorten mielenterveyden tukemista toteutetaan läpileikkaavasti mm. koulujen, varhaiskasvatuksen, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden ja monien sidosryhmien arjen toiminnoissa.
- Koulupoissaolojen puuttumisen malli käytössä.
- Hyvän mielen taitomerkit eivät jääneet kokeiluvuoden jälkeen kokonaisuudessaan käyttöön, vaan niitä käytetään opetuksessa soveltuvin osin.
- Harrastustoiminnan kehittämiseen panostettu perusopetuksessa Harrastamisen Suomen mallin ja koulujen kerhotoiminnan hankkeiden avulla. Varhaiskasvatuksessa harrastustoiminnaksi voidaan käsittää lapsiperheille järjestetyt tapahtumat ja erilaiset ryhmät esim. Seikkailevat perheet.
- Varhaiskasvatuksessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus suunnitelmien tavoitteet ovat toteutuneet. Ryhmät arvioivat ryhmän toimintaa ja oppimisympäristöjä mm. ryhmätiloja, materiaaleja, kirjoja ja leluja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma on käytössä kaikissa yksiköissä. Lisäksi tunne- ja turvataidot ovat keskiössä päivittäisessä toiminnassa.
- Perusopetuksen puolella Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmien tavoitteet toteutuivat.

Oppilas- ja opiskeluhoitolain (1287/2013) 12 §:n mukaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattava:

- opiskeluhoollon tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet
- arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta
- toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhoolltoa ja opiskelijoiden varhaista tukea
- tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta sekä opiskeluhoollon laadun arvioinnista

- Yksilökohtaista opiskeluhoolltoa on kehitetty yhdessä Pirkanmaan hyvinvointialueen opiskeluhooltohenkilöstön kanssa.
- Poissaoloihin puuttumisen malli päivitettiin lukuvuoden 2023-2024 alussa. Poissaoloja seurataan ja niihin puututaan mallin mukaisesti.
- Yhteistyötä opiskeluhoolllossa tehdään erityisesti perheiden, hyvinvointialueen, kaupungin eri palveluiden ja kolmannen sektorin kanssa.

Kokee kouluinnostusta

10. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön toteutuminen

Ikaalinen

PAINOPISTE

1. Elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia

TAVOITE

Liikkumisen lisääminen

Esimerkkejä tavoitteen toimista:

- Liikuntatoimen pilotointi ikäihmisten kaatumisen ehkäisyyn ryhmämuotoisena toimintana toteutettiin syksyllä 2023.
- Ikääntyneiden kaatumisen ehkäisytöille haettiin hankerahoitusta ja sitä myönnettiin vuodelle 2024.
- Eritasoisia liikuntaryhmiä tarjottiin eri ikäryhmille.
- Liikuntapalvelujen avustuksilla tuettiin kolmannen sektorin tuottamia liikuntapalveluja.
- Liikuntaneuvontapalvelua tarjottu kaikenikäisille kuntalaisille. Asiakaskäyntejä 58 kappaletta.
- Ikäihmisten maksuton kuntosalin käyttö jatkui arkipäivisin klo 8-12. Käyntikertoja 7272.
- Terveysliikuntakoordinaattori joka kuukauden 1. tiistai kuntosalilla opastamassa laitteiden käyttöä.
- Elintapaneuvonnan palvelupolku yhdyspintatyönä ei valmistunut vuoden 2023 aikana.
- Nuorille tarjottu ryhmämuotoista maksutonta kuntosaliharjoittelua koulun jälkeisenä harrastustoimintana.
- Varhaiskasvatuksessa Luonto liikuttaa –hankkeen (2021-2023) myötä luonnossa liikkuminen on tullut osaksi varhaiskasvatuksen arkea. Myös sisä- ja ulkotiloissa kiinnitetään huomioita lasten aktiivisuuteen. Hanke on järjestänyt myös maksutonta perheliikuntaa sekä sisällä että ulkona.
- Harrastamisen Suomen mallin maksuttomia 1.-9. luokkalaisten harrastusryhmiä (v.2023 kevät 11 ja syksy 10 ryhmää).
- Kerhotoiminnan kehittäminen –hanke/kerhoja kaikille: keväällä 5 ja syksyllä 5 ryhmää. Osallistujia n. 160 lasta ja nuorta.
- Liikuntatoimella kaksi Temppukerhoryhmää ja nuorisotoimella MovingMix-liikuntaryhmä.
- Kansalaisopistossa useita liikuntaryhmiä työikäisille ja ikääntyneille, erityisryhmänä Aivojumppa.
- Koulussa pitkät liikuntavälitunnit; toteutui kaikissa alakouluissa.
- Talvi- ja syyslomaviikoilla tarjottu maksutonta perheliikuntaa Valkean ruusun areenalla.
- Luonto- sekä muiden liikuntamahdollisuuksien lisääminen: Vatulaan rakennettiin uusi kota, Kasinonrannan hyppytorni uusittiin, Luhalahden koulun ladun valaistus uusittiin, Luhalahden koululle rakennettiin monitoimikenttä, puretun liikuntahallin tilalle tehtiin hiekkakenttä.
- Perinteeksi muodostuneeseen Ikaalisten kylien väliseen haastepyöräilyyn ja -kävelyyn osallistui vuonna 2023 Ikaalisten kylistä Luhalahti, Tevaniemi, Riitälä, Myllykarttu-Mansoniemi, Kovelahdi, Pukara, Jylli, Vatula ja Poltinkoski-Leppäsjärven alue. Liikuntahaasteessa pyöräiltiin yhteensä 19 952 km ja käveltiin 22 486 km. Kovelahden kyläseura järjesti Nousulassa lokakuussa palkintotilaisuuden kutsumalla paikalle kylien parhaat pyöräilijät ja kävelijät, sekä kyläyhdistysten puheenjohtajat ja sihteerit.

Kirjastosta 195 liikuntaväline-lainaa v. 2023.

PAINOPISTE	1. Elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia
TAVOITE	Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Esimerkkejä tavoitteen toimista:

- 23 henkilöä koulutautunut Nepsy- (neuropsykiatristen oireyhtymien kirjo) valmentajiksi.
- Lukutaitoa kehitetty kirjaston, varhaiskasvatuksen ja koulun yhteistyönä.
- Kirjasto järjesti 53 lukukulttuuria edistävää tapahtumaa ja koulutusta, joihin osallistui 1238 henkilöä.
- Kirjastossa lainoja 13/asukas. Lainauskertoja 88 356.
- Ennaltaehkäisevän perheohjauksen toteuttaminen lapsiperheissä toteutui osa-aikaisesti syksyllä 2023, asiakaskäyntejä 28. Ryhmätoiminnassa lapsia yht. 60.
- Luontoliikuntamahdollisuuksien hyödyntäminen mielen hyvinvoinnin edistämisessä: lapsiperheiden ohjatut tapahtumat luontopoluilla ja Seikkailevat perheet-ryhmä eri luontokohteissa sekä omatoimiset luontopolkutehtävät perheille.
- Liikuntatoimi järjestänyt yksittäisiä ohjattuja kävelylenkkejä ikääntyneille.
- Kiusaamisen vastaisena toimena Kiva koulu-järjestelmä käytössä perusopetuksessa. Kiusaamisen ja häirinnän vastaiset suunnitelmat ajan tasalla. Varhaiskasvatuksessa käytössä yhtenäinen kiusaamisen ehkäisyn malli.
- Poissaoloihin puuttumisen malli hyväksytty siv.lautakunnassa 2023 ja liitetty opetussuunnitelmaan.
- Koulupsykologiresurssi oli alle mitoitusten koko vuoden 2023.
- Nuorille työttömille on tarjottu osallistumista mielenterveyden ensiapukoulutukseen.
- Työllisyyspalveluissa puhutaan mielenhyvinvoinnista, apua on saatavilla.
- Työllisyyspalveluiden henkilökuntaa on koulutettu: mielenterveyden ensiapukoulutukset, ratkaisukeskeinen lyhytterapia.
- Työllisyyspalveluissa vahvistetaan, että jokainen voi vaikuttaa omaan hyvinvointiin, jo pienilläkin muutoksilla on vaikutusta.
- Starttipaja osallistui Motivati-tapahtumaan (Nuorten mielenterveyspäivä) Saksyssa, jossa puhujina tunnettuja somevaikuttajia.
- Hyvinvointiluennot: kansalaisopiston järjestämänä Hyvän nepsy-Arjen peruspilarit-luento sekä Eettisyys ja henkisyys erityisherikän vahvuutena-luento.

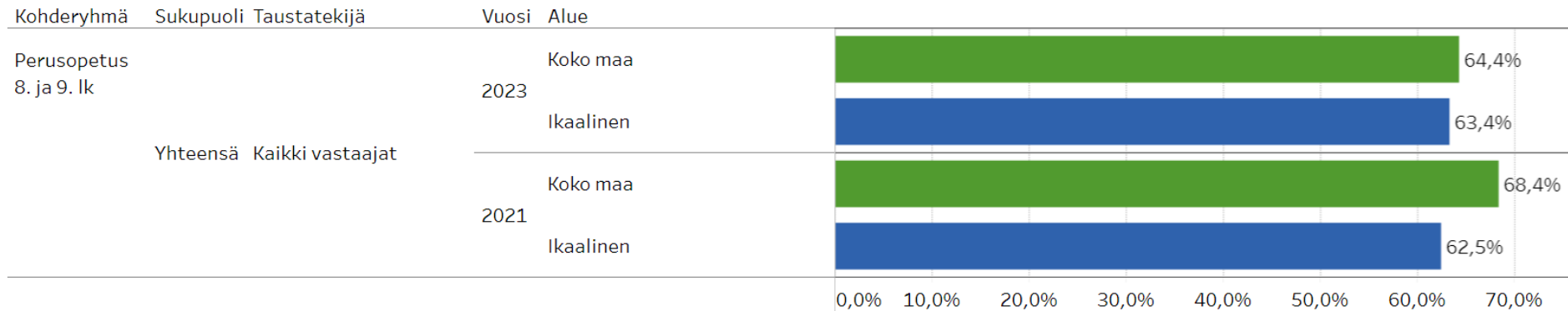

Esimerkkejä tavoitteen toimista:

Vuoden 2023 **osallistavassa budjetoinnissa** kuntalaiset saivat ehdottaa arvoltaan 1000-20 000€ arvoisia hankkeita, jotka ovat toteutuskelpoisia vuoden 2023 aikana. Ehdotukset liittyvät kulttuurihyvinvoinnin edistämiseen. Toteutuskelpoisista hankkeista äänestettiin toukokuun aikana. Valituksi tulivat:

1. Pihapelikulttuurin kehittäminen
2. Liikettä Kovelahden kylällä ja järvellä
3. Yhdistysten kokoustila
4. Ulkokuntosalin parantaminen.

Kokee kuuluvansa itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön

Ikaalisten Kehitys 2023: osallisuuden teemassa mm. Kyläpäivystykset 7 kylällä, Brändityöpajoja yhdistyksille ja yrityksille, kylien kotisivu- ja kumppanuusverkostotapaamisia, tapahtumakesä-infoja, kulttuurimatkaileustrategia työpajoja.

Tekninen toimi osallistunut kyläiltoihin ja kuulemisiin. Suunnitelmien näkyville laitto osallistaa kuntalaisia esimerkiksi tiesuunnitelmissa. Kuntalaisilla myös suora yhteydenottomahdollisuus kertoa toiveita tai antaa palautetta.

Nuoriso-tilassa 4118 käyntiä.

Kirjaston tunnuslukuja:

- Lainoja 88 356, joista kirjoja 74 459
- Fyysisiä käyntejä 28 284
- Uusia hankintoja 2475

Elokuviissa kävijät 4709 (v.-22 4426)

Ikaalisissa rekisteröitynä 234 yhdistystä
<https://yhdistysrekisteri.prh.fi/advancedSearch>

Kansalaisopiston kurseille osallistumiskertoja 2116.

Vanhus- ja vammaisneuvostot sekä nuorisovaltuusto lakisääteisinä vaikuttamistoimieliminä

PAINOPISTE

2. Osallisuus ja vaikuttaminen

TAVOITE

Osallisuuden lisääminen

Indikaattori	Kunta	2021	2023
Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista. Ind 4816	Hämeenkyrö	4,9	5,5
	Ikaalinen	4,8	3,0
	Parkano	2,7	3,3
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Ind 4712.	Hämeenkyrö	15,2	19,4
	Ikaalinen	11,9	16,5
	Parkano	19,8	9,1
Tuntee itsensä yksinäiseksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista. Ind 4714.	Hämeenkyrö	11,8	4,7
	Ikaalinen	22,0	15,8
	Parkano	18,2	27,0

Indikaattori	Kunta	2021	2023
Ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Ind 4703.	Ikaalinen	11,9	16,5
	koko maa	12,6	14,1
Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Ind 5680.	Ikaalinen	10,9	13,0
	koko maa	11,4	12,3
Opettajat eivät ole kiinnostuneita oppilaan kuulumisista, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Ind 355.	Ikaalinen	39,0	46,5
	koko maa	35,5	41,8
Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun, % 4. ja 5. luokan oppilaista. Ind 4813	Ikaalinen	40,6	51,4
	koko maa	44,7	46,8

Sotkanet.fi

Indikaattori	Kunta	%
äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa, ind 3077 (2023)	Hämeenkyrö	69,6
	Ikaalinen	70,3
	Parkano	68,0
äänestysaktiivisuus hyvinvointialuevaaleissa, ind 229 (2022)	Hämeenkyrö	47,3
	Ikaalinen	49,6
	Parkano	49,4
äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, ind 3076 (2021)	Hämeenkyrö	52,6
	Ikaalinen	60,6
	Parkano	60,2

PAINOPISTE	2. Osallisuus ja vaikuttaminen
TAVOITE	Nuorten palveluiden vahvistaminen

Esimerkkejä tavoitteen toimista:

- Matalankynnyksen nuorisoneuvolatoimintaa ei toteutunut Ikaalisiin.
- Samoin koulupsykologin palvelut olivat aliresursoitu.
- Etsivä nuorisotyö on ollut yhteydessä vuonna 2023 90 nuoreen yksilöllistä tukea tarjoten.
- Nuorten starttipajalle ohjautui vuonna 2023 15 nuorta keskimäärin puolen vuoden pajajaksolle.
- Nuorisotila Vienolassa 4118 käyntiä nuorten avoimissa illoissa.
- Nuorisotilalla nuoriso-ohjaaja vain osan vuotta.
- Uusi bändiharjoitustila saatiin vanhalle lukiolle. Seurakunnalta lahjoituksena bändisoitin välineistöä.
- Kirjastolla satutuokioita, kirjalaatikoita eri yksiköihin, kirjastonkäytön opetusta, kirjavinkkausta, kirjailijavierailuja lasten ja nuorten lukutaidon parantamiseksi yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa.
- Koulutuksen ulkopuolelle jääneitä 17-24-vuotiaita 32 henkilöä v. 2022 (v.2021 30)
- Paikallinen harrastuskysely yläkoululaisille 2/2023 (vastaajia 147/206:sta): 23 (16%) nuorella ´ei yhtään harrastusta´.

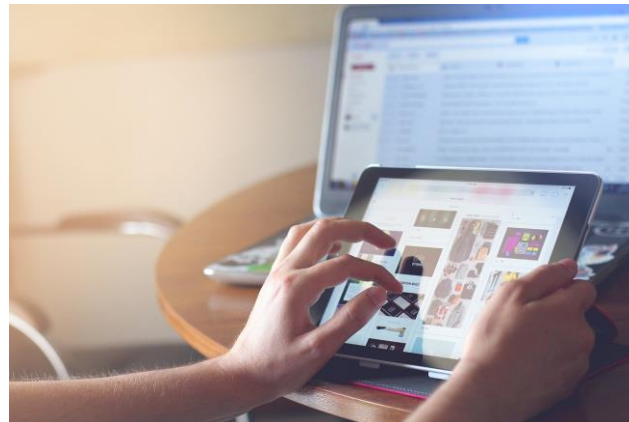

Kevät -23 Ikaalisten yhteiskoulusta tai VRK:lta päättötodistuksen saaneiden opiskelutilanne 31.12.2023: Kaikki aloittivat 8/23 jatko-opinnot lukioissa, ammattioppilaitoksissa tai erityis-ammattioppilaitoksissa. 69/69 (100 %) ovat opiskelupaikassaan 31.12.-23.

Esimerkkejä tavoitteen toimista:

- Digiosaamisen vahvistamisesta kannettiin huolta vammais- ja vanhusneuvostoissa. Paljon ikäihmisiä, joilla digiosaaminen on heikkoa. Kolmannen sektorin tuki arvokasta työtä.
- Sähköisen perhekeskuksen julkaiseminen kesken päivityksestä johtuen. Materiaalin jakoa tehty yhteistyöverkostolle.
- Lapsiperheiden palveluista tiedotetaan varhaiskasvatuksen ja koulun kautta. Päikyn ja Wilman (viestintäjärjestelmät varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa) kautta tavoitetaan suurin osa lapsiperheistä.
- Lähitorilla tarjolla ikäihmisille digineuvontaa.
- Ikaalinen Kehitys: Kylien kotisivut kuntoon 18.9., Digimarkkinointi kuntoon! – Ihastu Ikaalisiin hanketapahtuma 26.10.

KIRJASTO (2023):
Tiedonhankinnan ja digitaalisen lukutaidon koulutukset, digiteknologian käytön opetus, mediakasvatus alle 18-vuotiaille

15 koulutusta, joihin on osallistunut yhteensä 239 henkilöä.

PAINOPISTE

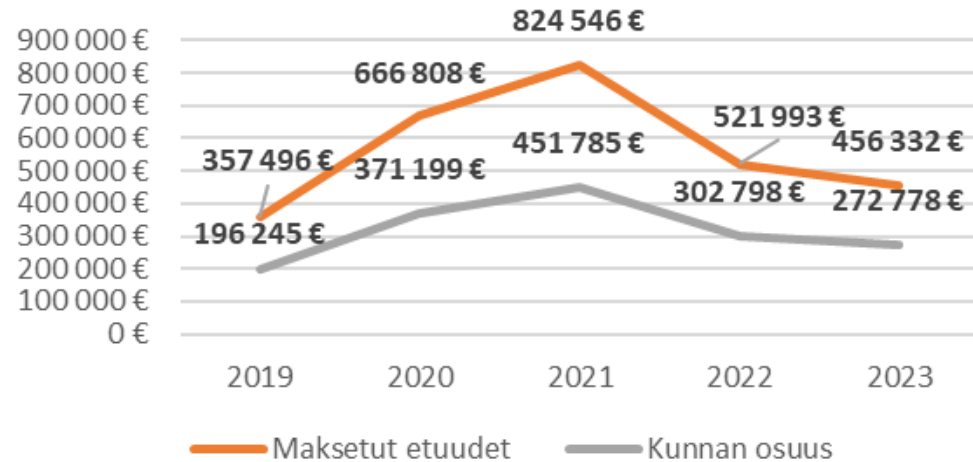
3. Vaikuttavat palvelut

TAVOITE

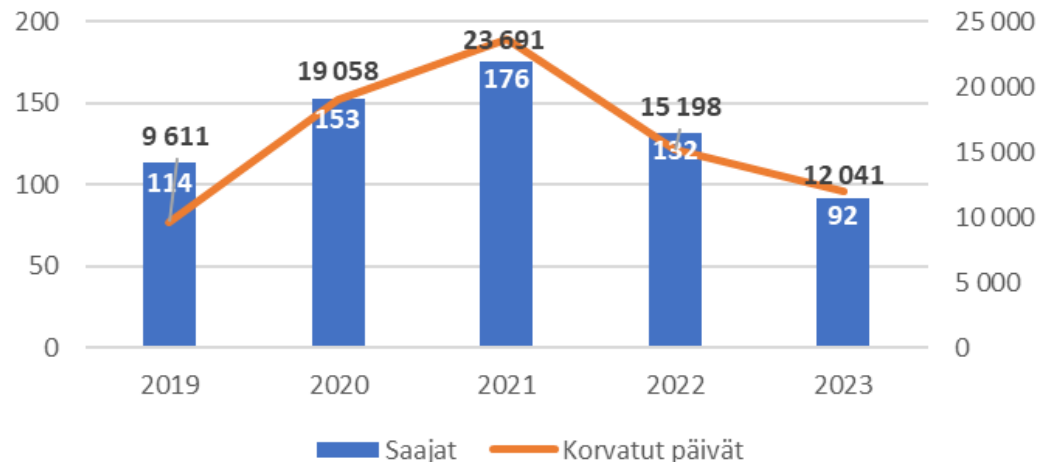
Työllisyyden edistäminen

Kunta	Työvoima	Työttömät työnhakijat osuus-% työvoimasta	Työttömät työnhakijat 12/23	Työttömät työnhakijat 12/22	Työttömistä työnhakijoista lomautetut	alle 20-v.	alle 25-v.	yli 50 v.	pitkä-aik. Työttömät	vamm. ja pitkäaik. sairaat	avoimet työpaikat
Ikaalinen JOULUKUU 2023	2743	12,9	354 (+68/24%)	286	70	7	34	140	81	45	26 (12/22: 34)

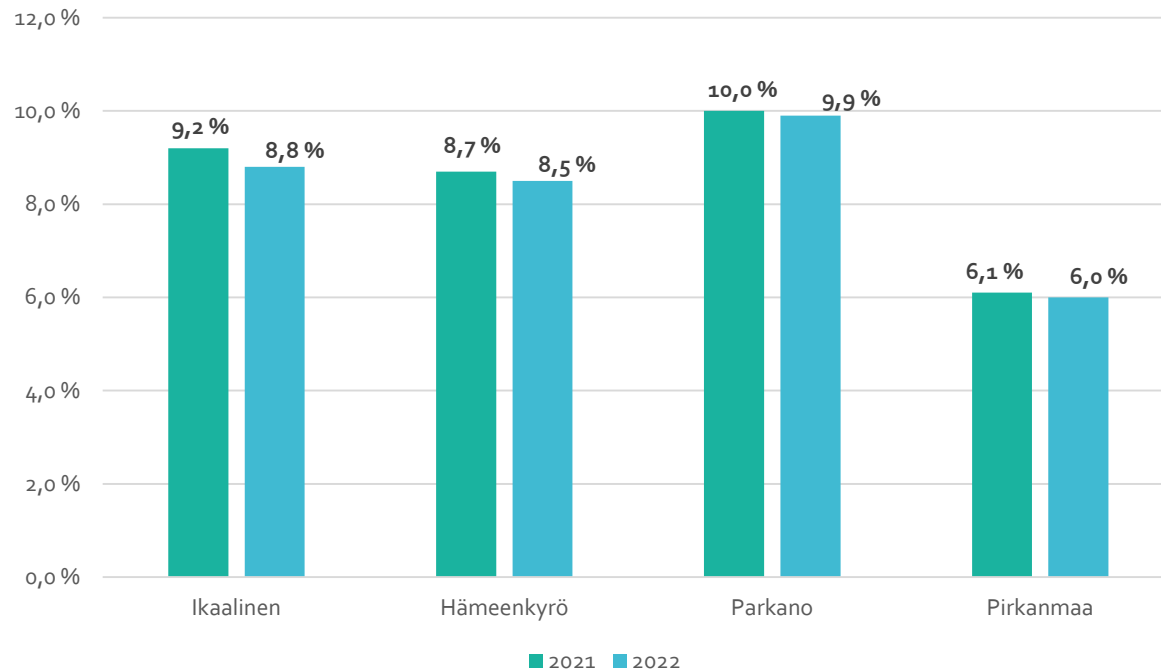
Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen maksetut etuudet Ikaalinen 2019-2023

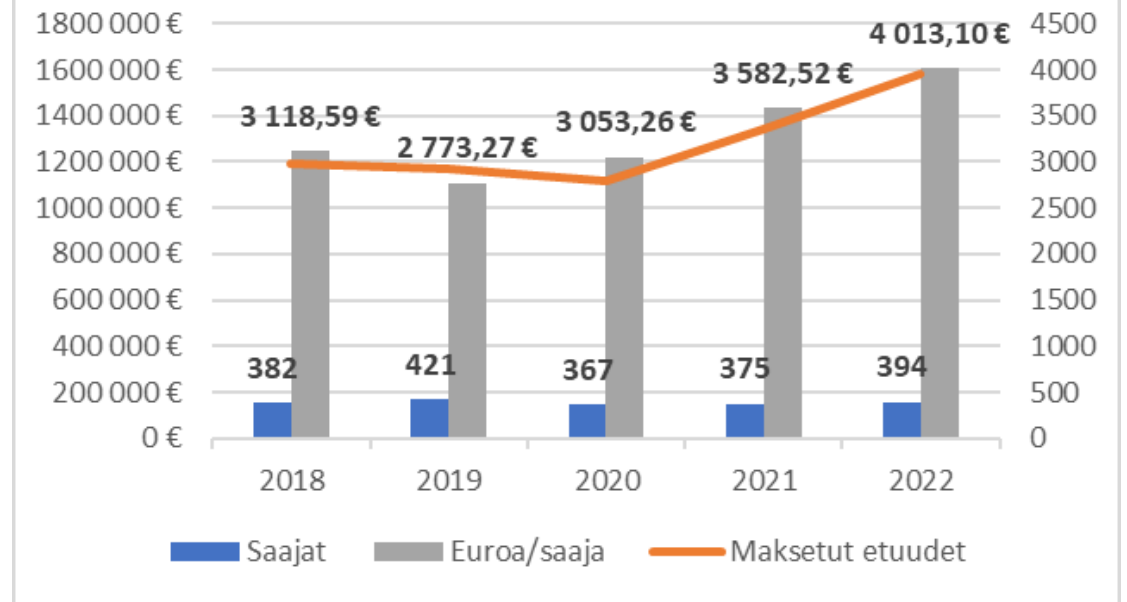
Kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajat ja korvatut päivät Ikaalinen 2019-2023

Työkyvyttömyyseläkettä saavien prosenttiosuus 25-64
vuotiaista 2021-2022

Kelan sairauspäivärahat Ikaalinen 2018-2022

PAINOPISTE	3. Vaikuttavat palvelut
TAVOITE	Työllisyyden edistäminen

Esimerkkejä tavoitteen toimista:

- **Etsivä nuorisotyö** on ollut yhteydessä vuonna 2023 90 nuoreen, joille on tarjottu yksilöllistä tukea. Noin 20–30% ENT:n asiakkaista on työttömiä, 30–40% on opiskelijoita, joita tuetaan ennaltaehkäisevästi, jottei koulutuksen ulkopuolelle jäämistä pääsisi tapahtumaan.
- **Nuorten starttipajalle** ohjautui v. 2023 15 nuorta. Starttipaja tarjoaa vahvaa tukea näille nuorille yksilö- ja ryhmävalmennuksen muodossa, jotta saavutettaisiin opiskelu- tai työkuntoisuus. Keskimäärin starttijakson pituus 6kk. Vuonna 2023: 3 nuorta lähtenyt opiskelemaan ammattitutkintoa, 2 nuorta työelämään ja 1 nuori työkokeiluun.
- **Ikaalisten Kehitys 2023 mm.** POP-udit yritystä suunnitteleville (7 krt), Kolmostien Rekrytapahtuma 21.2., useat Messu-osallistumiset, Minustako yrittäjä-infokahvitilaisuuksia, 6 Yrittäjien iltakahvitapaamista, Leader-päivystyksiä hanke- ja tukineuvonnasta, Digimarkkinointitilaisuus.
- Syksyllä 2023 tehtiin päätös liittyä **Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen** valmisteluun. Uudet työllisyysalueet aloittavat toimintansa vuoden 2025 alussa. Työllisyysalueeseen liittymällä haluttiin varmistaa kuntalaisten paikalliset palvelut ja niihin vaikuttamisen mahdollisuudet. Tavoite on myös saada paikallinen sekä alueellinen ekosysteemi hyödynnettyä työllisyyden hoidossa. Työ- ja elinkeinopalveluja tarjotaan paikallisesti myös yrityksille ja työnantajille.
- **Kuntouttavan työtoiminta** siirtyi hyvinvointialueiden lakeisääteiseksi tehtäväksi vuoden 2023 alussa. Kuntouttavaa työtoimintaa on toteutettu työpajoilla. Ikaalisten kaupungin työpajaa ei siirretty hyvinvointialueelle, joten työpajan toiminta tuotettiin vuonna 2023 kaupungin 100% omarahoituksella. Hyvinvointialueen kanssa käytyjen neuvottelujen tuloksena vuoden 2023 lopulla päädyttiin, ettei kaupungin työpajalla voi olla asiakkaita kuntouttavan työtoiminnan sopimuksella. Hyvinvointialue ei tarjoa Ikaalisissa työpajatoimintaa, vaan tarjoaa asiakkaille paikkoja Hämeenkyröstä ja Parkanosta. Kaupungin työmarkkinatuen kuntaosuus nousee, koska asiakkaille ei ole tarjolla riittävästi työllistymistä edistäviä palveluja.
- **Yritysyhteistyötä** on lisätty ja tiivistetty työllisyyspalveluiden sekä kotoutumisen palveluiden osalta. Yhteisten toimintamallien rakentaminen jatkuu vuoden 2024 aikana.
- Avoinna olevien työpaikkojen määrä laski vuoden 2023 aikana vallitsevan suhdannetilanteen vuoksi (34 ->26).
- Työttömien ja lomautettujen määrä taas kasvoi, joten työllistymisen mahdollisuudet paikkakunnalla väheni.
- **Uusia yrityksiä** perustettiin Ikaalisiin 35 ja lopetettiin 25 yritystä.
- **Maksuhäiriöisten määrä** hieman kasvoi vuoden aikana (356 -> 365 henkilöä).
- Kuntakokeilussa on tiedotettu asiakkaita työmahdollisuuksista ja ohjattu työhaussa. Seurattu aktiivisesti alueen työmarkkinatilannetta mahdollistaaksemme työnhakijan ja työmahdollisuuden kohtaamista.
- Työllisyys- ja kotoutumisen palveluiden organisoituminen toteutetaan työ- ja elinkeinopalveluiden sekä kotoutumisen edistämisen lakiuudistusten mukaisiksi vuoden 2025 alkuun mennessä. Yhteistyö eri toimijoiden välillä mahdollistaa asiakkaiden oikea-aikaisen palvelun sekä heidän polkujen löytymisen joko työllistymiseen tai muuhun heidän tarvitsemaansa palveluun. Vahvalla yhteisesti ja yhteisöllisesti toteutetuilla palveluilla voidaan lisätä työllisyyttä, vähentää työkyvyttömyyseläkkeelle joutumista ja saada asiakkaita heidän tarpeitaan vastaaviin palveluihin. Näiden lisäksi niin työllisyys- kuin kotoutumisen asiakkaiden osallisuus, mielenhyvinvointi ja muu aktiivisuus lisääntyy.

Esimerkkejä tavoitteen toimista:

- Ehkäisevän päihdetyönryhmä tarkasteli suunnitelmaa ja työryhmän työskentelyyn sekä ehkäisevään päihdetyöhön löydettiin useita parantamisajatuksia ja toimenpide-esityksiä. Työryhmä kokoontui kaksi kertaa.
- Sivustyslautakunta nimettiin ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavaksi toimielimeksi.
- Ehkäisevän päihdetyön koordinointi siirtyi sotesta hyvinvointikoordinaattorille hyvinvointialueuudistuksen myötä.
- Nuorisotila Vienolassa päihteettömiä tapahtumia ympäri vuoden lapsille ja nuorille.
- Hyvinvointiluento: kansalaisopiston järjestämänä Terveellisillä elämäntavoilla paino hallintaan- lyhytkurssi.
- Nuorisopalvelut järjestäneet päihteettömiä tapahtumia: Vappubileet, koulujen päättäjäiset, Fun Friday-tapahtumia (yökoris, grillibileet, kesäolympialaiset), syyskarnevaalit, retki Kankaanpään nuorisotilalle, Halloween party, Itsenäisyyspäivän juhla.
- Päihdevalistusta annetaan perusopetuksessa opetussuunnitelman mukaisesti.
- Starttipajalla on käyty keskustelua päihteistä/päihteidenkäytöstä/päihteettömyydestä. Nuoret etsineet tietoa ja esitelleet ryhmätöitensä. Pelien ja dokumenttien kautta pohdittu aihetta.
- Etsivässä nuorisotyössä käydään säännöllisesti jokaisen nuoren kanssa keskustelua päihteidenkäytöistä, mitä käytetään, miksi niitä käytetään, mitä niiden käytössä haetaan, kuinka hallitsevaa se kenelläkin on, sekä millaisia riskejä niihin liittyy. Etenkin alkoholin ja kannabiksenkäytöstä keskustellaan. Tarvittaessa ohjataan päihdehoitajalle.
- Tarjotaan palvelussa oleville nuorille päihteetöntä toimintaa sekä luodaan edellytyksiä sosiaalisen vahvistumisen kautta siihen, ettei nuorelle muodostuisi ongelmakäyttöä. Jos ongelmakäyttöä on, pyritään luomaan tulevaisuudenkuvaa, jossa nuori joutuu pohtimaan elämänarvojaan ja asettamaan vaakalaudalle nykyisen tilanteensa ja sen millaisia asioita toivoo tulevaisuuteensa.
- Kuntakokeilussa kysytään asiakkailta päihteiden käytöstä; puhutaan päihteiden käytöstä ja ohjataan tarvittaessa päihdehoitajalle.
- Nuorisotila Vienolassa energiajuomakielto.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori Info 5308

2021			2022			2023		
yhteensä								
Hämeenkyrö	Ikaalinen	Parkano	Hämeenkyrö	Ikaalinen	Parkano	Hämeenkyrö	Ikaalinen	Parkano
35	36	29	56	33	35	50	65	100

	75-79-vuotiaat (HE)	80-84-vuotiaat (HE)	85 vuotta täyttäneet (HE)
2022			
39410 Luhalahti (Ikaalinen)	24	13	10
39430 Röyhiö (Ikaalinen)	9	5	6
39450 Sisättö (Ikaalinen)	11	10	6
39500 Ikaalinen Keskus (Ikaalinen)	315	212	194
39530 Kilvakkala (Ikaalinen)	58	28	30
39580 Riitjala (Ikaalinen)	24	11	9
39590 Tevaniemi (Ikaalinen)	13	8	14
39610 Kovelahdi (Ikaalinen)	13	12	3

Keskiviikkoisin ajettavan ASIOINTILINJAN reitti ja aikataulu

Meno klo:

- 9:15 Riitjala
- 9:25 Tuhkuri
- 9:35 Kovelahdi
- 9:40 Hakalantie
- 9:55 Pukara
- 10:10 Keskusta
- 10:20 Vatsiainen
- 10:30 Keskusta
- Keskusta 12:00 –
Komppi 12:05 – Keskusta 12:10

PAINOPISTE	4. Turvallinen elinympäristö
TAVOITE	Terveellinen, turvallinen ja ympäristöarvot huomioiva asuinympäristö

Areenan kuntosalin eläkeläisten vuoro ma-pe: 7272 käyntiä. Muut käyttäjät (ma-pe) 6786 käyntiä.

			65 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokunnat, % vastaavan ikäisten asuntokunnista info ind. 391		75 vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokunnat, % vastaavan ikäisten asuntokunnista info ind. 2451		Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 3262		Omaishoidon tuen 85 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 3506		Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista info ind. 324	
2021	Ikaalinen	yhteensä	Lkm 735 47,2	Lkm 375 49,1	Lkm 62 6,1	Lkm 22 8,3	Lkm 1620 46,0					
2022			Lkm 747 47,5	Lkm 375 48,3	Lkm 55 5,3	Lkm 20 7,3	Lkm 1595 45,7					

			Hämeenkyrö	Ikaalinen	Parkano
yhteensä	2021	Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä info ind. 699	0,9	0,9	0,7
	2022		16 0,6	19 0,8	10 0,5

PAINOPISTE

4. Turvallinen elinympäristö

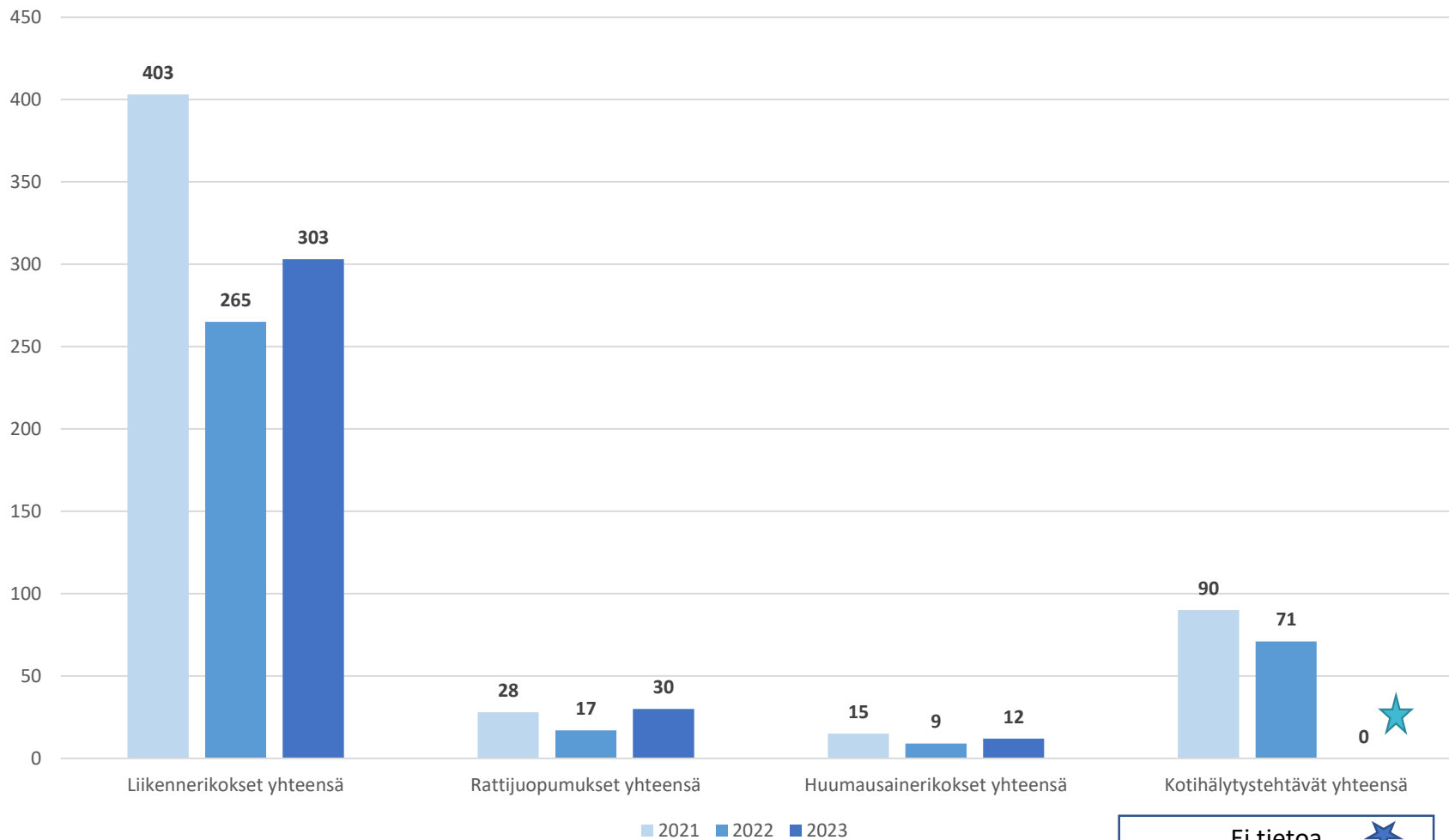
TAVOITE

Terveellinen, turvallinen ja ympäristöarvot huomioiva asuinympäristö

Päästö määrä (t / km²)

- < 0.02
- 0.02 - 0.04
- 0.04 - 0.06
- 0.06 - 0.08
- 0.08 - 0.3
- 0.3 - 0.7
- 0.7 - 3

Poliisin tilasto 2021-2023 Ikaalinen

Ikaalinen Pienhiukkaset PM2.5:

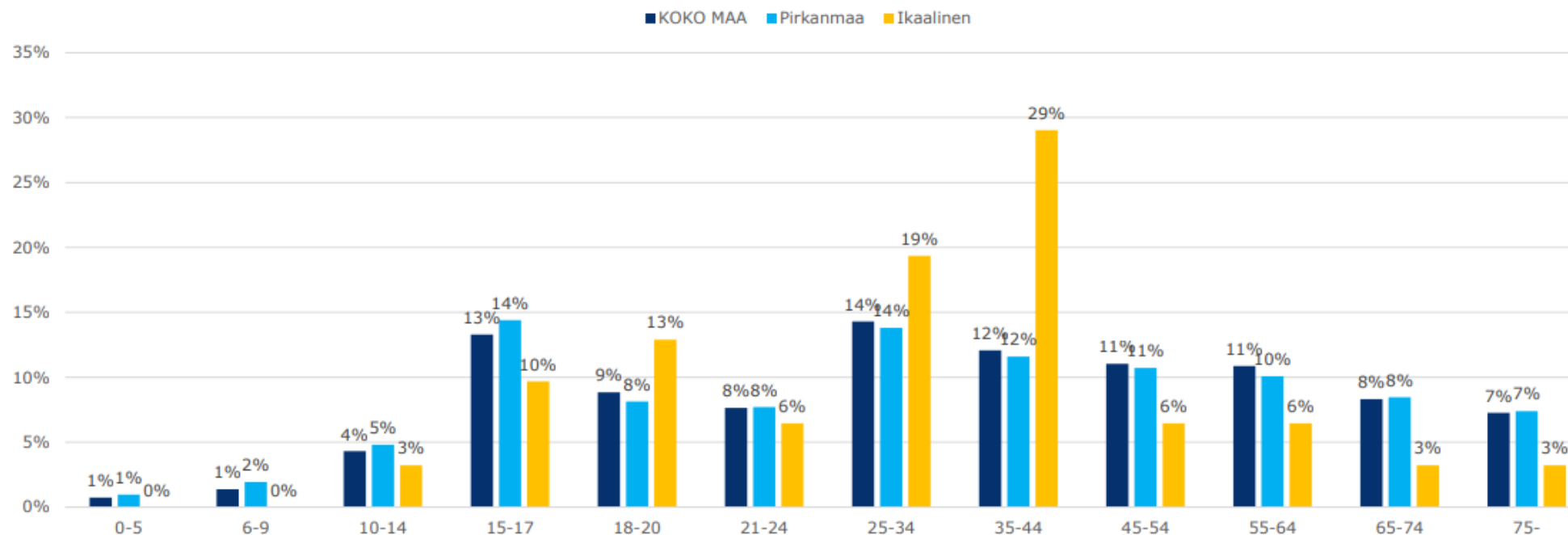
42 t,
0,05 t/km²
Pienhiukkaset ovat näkymätöntä, terveydelle haitallista ilmansaastetta. Lämpimitaltaan alle 2.5 mikrometriä olevia pienhiukkasia muodostuu mm. liikenteestä, teollisuudesta ja palamisprosessista.

[Ilman epäpuhtauksien päästöt Suomessa \(ymparisto.fi\)](https://ymparisto.fi)

Tieliikenteen henkilövahingot ikäryhmittäin

Lähde: Tilastokeskus, keskiarvo 2019-2023*, 2023 ennakkotieto

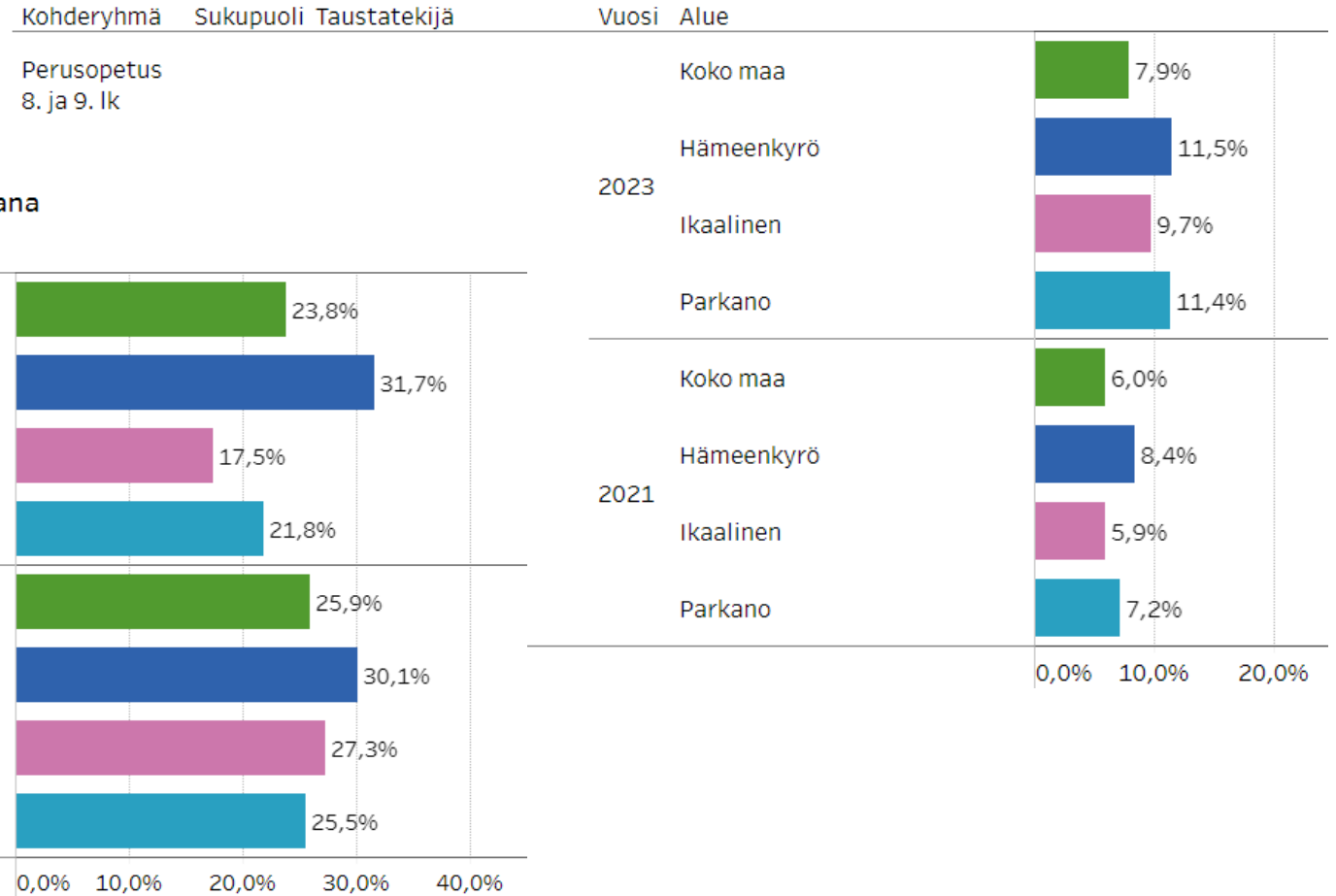
Tieliikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden jakauma (%) ikäryhmittäin vertailualueilla

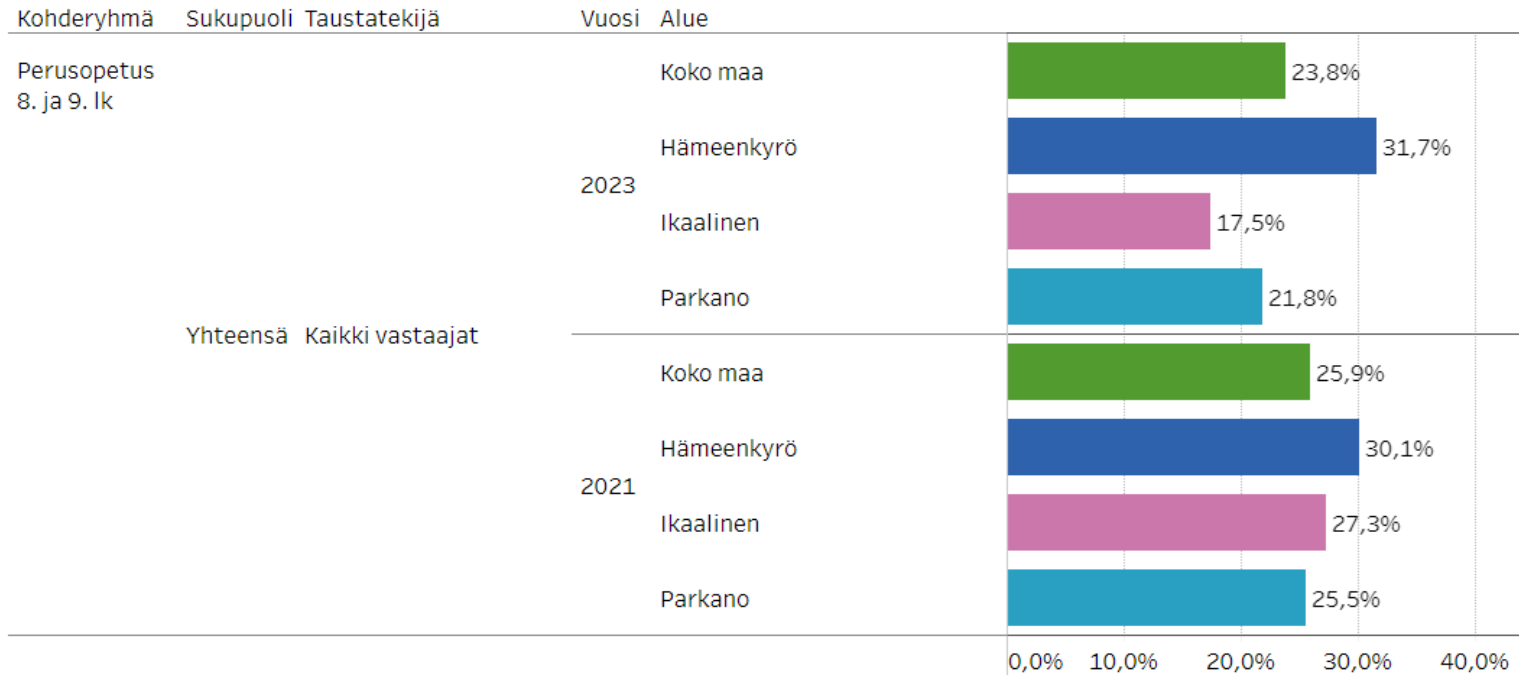
Ikaalisten kaupungin poikkihallinnollinen liikenneturvallisuus-työryhmä kokoontunut 2 krt/ 2023.

Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa

Kokenut seksuaalista häirintää puhelimesta tai internetissä vuoden aikana

PAINOPISTE	4. Turvallinen elinympäristö
TAVOITE	Terveellinen, turvallinen ja ympäristöarvot huomioiva asuinympäristö

Hyvä keskusteluyhteys vanhempien kanssa

Indikaattori	Kunta	2021	2023
Vanhemman liiallinen alkoholinkäyttö aiheuttanut haittaa, % 4. ja 5. luokan oppilaista. Ind 4841.	Ikaalinen	1,7	1,5
Vanhemman liiallinen alkoholinkäyttö aiheuttanut haittaa, % 8. ja 9. luokan oppilaista. Ind 4766.	Ikaalinen	5,2	6,9
Omalla paikkakunnalla helppo hankkia huumeita, % 8. ja 9. lk oppilaista. Ind 4882	Ikaalinen	47,0	53,9

PAINOPISTE	4. Turvallinen elinympäristö
TAVOITE	Terveellinen, turvallinen ja ympäristöarvot huomioiva asuinympäristö

Esimerkkejä tavoitteen toimista:

- Ikäautoilijoiden kuntokurssi toteutettiin 2-osaisena kurssina keväällä 2023. Osallistujia 30 henkilöä.
- Kaatumisen ehkäisyyn huomiota liikuntapalveluiden pilotilla: ryhmämuotoinen kurssi ikäihmisille syksyllä -23.
- Perhetyön resurssit vähentyneet Ikaalisissa hyvinvointialueelle siirtymisen myötä. Varhaiskasvatuksen perhetyöntekijä osa-aikaisesti ennaltaehkäisevässä perhetyössä syksyllä -23.
- Nuorisotila Vienolassa liikenneturvallisuus –teema käytössä läpi vuoden videoin, heijastinrallin, tietovisojen jne. kautta.
- Kaikki perusopetuksen oppilaat vastasivat THL:n sisäilmakyselyyn. Tulokset esiteltiin kouluilla ja kaupungin sisäilmatyöryhmässä.
- Yhteiskoululle tehtiin laaja kuntotarkastus, jonka perusteella rakennukseen tehtiin korjauksia. Sisäilmatyöryhmässä seurattiin yhteiskoulun tilannetta säännöllisesti. Kaikki prosessiin liittyvä aineisto on koottu yhteiskoulun kotisivuille.
- Tunne- ja vuorovaikutustaitoja harjoiteltu eri oppiaineiden yhteydessä.
- Kasinonrannan hyppytorni uusittiin sekä Luhalahden koulun ladun valaistus uusittiin.
- Poikkihallinnollinen Liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontui 2 krt/vuoden aikana.
- Turvallisuuskyselyä kuntalaisille ei toteutettu 2023 vuonna.
- Toteutettiin Pirkan taival-reitin raivausta sekä Kristan lenkin ja Kylpylän valaistunladun pintojen parannusta.
- Pyöräpysäköinnin kehittämishanke ei toteutunut, kun valtiolta ei myönnetty hankerahoitusta.
- Koirapuiston ja Palopuiston rakentaminen toteutui. Koirapuistoon aidat ja istutusten tekoa syksyllä.
- Pulkkamäen maisemointi ja alueen kehittäminen ulkoilu- ja liikuntapaikkana toteutui osin v. 2023.
- Lähiliikuntapaikan (hiekkakentän) rakentaminen koulukeskuksen pihapiiriin vanhan liikuntahallin paikalle toteutui hallin purkamisen jälkeen. Marraskuussa kentän jää jäädettiin luistelua varten.
- Esteetön kulku kirjastoon toteutettu eli ulko-oven sähköinen avaus.
- Varhaiskasvatuksessa sekä perusopetuksen puolella tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus suunnitelmien tavoitteet ovat toteutuneet.
- Kaupungin kaikkien palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitu Ikaalisissa asuvat maahanmuuttaja-asiakkaat. Kaupungilla on kaksi kotoutumisohjaajaa, jotka on ohjanneet ja neuvoneet tilapäistä suojelua saavien asumisen ja arjen asioissa, sekä edistäneet heidän yhteiskuntaan integroitumista. Vuoden 2023 loppuvuoden aikana ukrainalaisista kuntalaisiksi siirtyi 110 henkilöä.

11. Kehittämisehdotuksia vuosille 2024 ja 2025

Kehittämisehdotuksia vuosille 2024 ja 2025

- ❖ Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman 2021-2025 sisällön konkretisoiminen, sekä hallintokuntien ja muiden toimijoiden sitouttaminen yhteiseen Ehkäisevään päihdetyöhön.
- ❖ Kouluilla ja oppilaitoksissa puututaan matalalla kynnyksellä oppilaiden /opiskelijoiden päihteiden ja tupakkatuotteiden käyttöön. Vanhempien tietoisuutta mm. sähkötupakasta ja nikotiinipusseista lisättävä.
- ❖ Kuntalaisten osallistumisen keinot tulisi olla selkeästi kuvattuna kaupungin www-sivuilla.
- ❖ Ikäihmisten digivaikeudet herättäneet huolta. Digiavun saatavuudesta tiedotettava lisää.
- ❖ Palveluliikenteen saavutettavuuden, tarpeen ja riittävyuden selvittäminen (ikäihmiset).
- ❖ Lähitorin ennaltaehkäisevien palveluiden markkinointi ja sen palveluihin ohjaaminen eri toimijatahoilta.
- ❖ Move- fyysisen kunnan testien tuloksia tulee aktiivisemmin monialaisesti tutkia ja toteuttaa yhteistyössä toimenpiteitä tulosten parantamiseksi. 5. luokan pojista 50%:lla fyysinen toimintakyky mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla. Palkataan koulu-PT (personal trainer) hankerahoituksella.
- ❖ Päivitetään Kotoutumissuunnitelma monialaisena työnä.
- ❖ Lipas-rekisterin (liikuntapaikat) käytöstä ja mahdollisuuksista tiedotettava kuntalaisia aktiivisemmin liikuntapaikkojen käytön lisäämiseksi.
- ❖ Koko kunnan harrastusmahdollisuuksista tiedottaminen yhdessä paikassa vuoden 2024 aikana.
- ❖ Liikuntapaikkojen käytön selvittäminen hyvinvoinnin seurannassa ja käyttöasteen lisääminen.
- ❖ Eri toimialojen kyselyitä pyritään yhdistämään.
- ❖ Nuoria osallistetaan liikuntapaikkasuunnitteluun kevään -24 toteutettavalla kyselyllä.
- ❖ **Hyvinvointiryhmä esittää vuodelle 2025 kärkitavoitteeksi liikkumattomuuteen panostamista laaja-alaisella yhteistyöllä.**

12. Tiivistelmä

Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) on kunnan perustehtävä. Laaja hyvinvointikertomus ja –suunnitelma on Ikaalisissa laadittu vuosille 2021 – 2025. Vuosittain on raportoitava hyvinvointisuunnitelman toteumaa ja hyvinvoinnin tilaa yleisesti. Hyvinvoinnin ja terveyden tilannekuvaa kuntalaisista saadaan pääosin Kouluterveystutkimuksen tulosten myötä koululaisista ja opiskelijoista. Kaikille kuntalaisille avointa Hyvinvointikyselyä ei toteutettu vuonna 2023. Näin työikäisten data kohdentuu pääosin mm. työllisyyteen, sairauspäivärahaan, työkyvyttömyyseläkkeeseen liittyviin tilastoihin. Ikääntyneiden yksinäisyydestä, digitaidoista, turvallisuudentunteesta, vapaa-ajan harrastamisesta, alkoholin käytöstä tms. ei saada kuntakohtaisia tietoja. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden edistymisen arviointi mittareiden valossa on osittain myös puutteellista osan indikaattoreiden päivittyessä vasta kuluvan vuoden lopussa tai ensi vuonna. Tässä raportissa ei käsitellä kunnan taloustietoihin liittyviä asioita, vaan ne löytyvät tilinpäätösasiakirjasta. Samoin suunnitelmaan asetetut ja aikoinaan hyväksytyt sote-toimenpiteet ja tavoitteet on jätetty huomioimatta tiedonkeruussa ja analyysissä (n. 30 tavoitetta).

Kunnan voimavarat ja toimenpiteet väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi (prosessi-indikaattorit) ovat olleet samalla tasolla 2021-2023. Tuloksellisuutta kuvaavien tulosindikaattoreiden kuuden mittarin kehitys on hieman parantunut. Kannustinraha eli HYTE-kerroin tuotti Ikaalisille näillä em. valituilla indikaattoreilla reippaan 130 000 € vuonna 2023. Teaviisaritulokset osoittavat mitattavissa olevista ominaisuuksista ja toiminnasta tuloksen, jolla ei aivan ylletty koko maan tasolle. Tulos on kuitenkin noususuuntainen. Hyvinvointityöryhmää ohjaavaksi toimielimeksi asetettiin hyvinvointitoimikunta ja näin vahvistettiin HYTE- rakennetta. Sivistyslautakunta nimettiin lain mukaiseksi ehkäisevän päihdetyön toimielimeksi. Lakisääteiset Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma ja Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma arvioidaan myös tässä vuosiraportissa.

Positiivisia muutoksia vuoden 2023 luvuissa on mm. ohjatusti liikuntaa harrastavien nuorten määrässä, yöunien pitenemisessä, koulu-uupumuksen kokemisessa ja MOVE-testien fyysisen toimintakyvyn paranemisessa kokonaistulosta arvioiden. Terveystilan kokeminen keskinkertaiseksi tai huonoksi on kehittynyt myös myönteiseen suuntaan. Luku on kuitenkin koko maahan verrattuna edelleen korkealla tasolla. Koulukiusattuna oleminen tai koulukiusaamiseen osallistuminen on kasvanut. Koululounasta syö yhä harvempi yläkoululainen, mutta aamupalan tärkeyden on oivaltanut nuorista enemmän kuin vuonna 2021. Huolestuttavaa on todeta, hampaiden vähäisten harjauskertojen lisäksi, että Ikaalisissa on helpompi hankkia huumeita kuin vertailuna koko maassa (8. 9. lk. vastanneet). 4. ja 5. luokkalaisten jonkin tupakkatuotteen tai sähkösavukkeen vähintään kerran käyttäneiden määrässä on melkein 7 %:n kasvu. Sitä vastoin tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa olevien 8. – ja 9. luokkalaisten määrä on laskenut 11,6% vuoden 2021 tulokseen.

Vuonna 2023 on jatkettu hienoa työtä kunnan eri hallintokunnissa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuntalaisten osallisuutta on edistetty esimerkiksi aktivoimalla kylien kumppanuusverkostoja ja toteutettu useita työpajoja brändiin, kulttuurimatkailustrategiaan jne. liittyen. Lakisääteiset neuvostot ovat kokoontuneet säännöllisesti. Osallistavalla budjetoinnilla edistettiin kulttuurihyvinvointia Ikaalisissa. Kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluissa tarjottiin monipuolisesti kursseja, elokuvia, nuorten kohtaamispaikkoja, ohjattua liikuntaa, järjestö- ja seurataapaamisia, luku- ja tapahtumaelämyksiä jne. Teknisen toimen liikuntamahdollisuuksien lisäämisen myötä saatiin uusi kota ja uimarannan hyppytorni, monitoimikenttä, ladun valaistuksen uusintaa, uusia puistoja, patikointireitin raivausta ja niin edelleen. Liikkuvan elämäntavan- ja harrastamisen kehittämishankkeet ovat tärkeä osa lasten, nuorten ja perheiden palvelutarjontaa Ikaalisissa. Ikääntyneiden kaatumisen ehkäisyyn pilotoitiin syksyllä pienryhmä. Järjestökentällä on ollut tärkeä rooli hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämässä tarjoamalla monipuolista toimintaa kaikenikäisille.

Työttömien ja lomautettujen määrä kasvoi vuoden takaisesta 68 henkilöllä, joten työllistymisen mahdollisuudet paikkakunnalla vähenivät. Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 25:stä 34:ään. Työllisyys- ja kotoutumisen palveluiden uudelleen organisoituminen vuoden 2025 alkuun mennessä aloitettiin syksyllä 2023. Työkyvyttömyyseläkettä saavien 25 – 64-vuotiaiden osuus on laskussa. Kelan sairauspäivärahaa saavien osuus on nousussa.

Vuonna 2023 hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön vaikuttivat vahvasti hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamat muutokset ja yhdyspintatyön muotoutuminen. On tärkeää tunnistaa kuntalaisten hyvinvoinnin tilanne ja tehdä eri tahojen toimesta erilaisia toimenpiteitä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tilan kehittämiseksi parempaan suuntaan. Näitä toimia varten tarvitaan kunnan, hyvinvointialueen, kuntalaisten sekä heidän parissaan toimivien järjestöjen ja muiden toimijoiden yhteistyötä eli kumppanuutta.

13. Hyväksyminen

Laatinut Hyvinvointikoordinaattori Sari Sarkonen

Hyväksyminen:

Hyvinvointityöryhmässä 15.5.2024

sivistysjohtaja Marjo Heikkilä
hyvinvointikoordinaattori Sari Sarkonen
työllisyys- ja kotouttamispäällikkö Anna Mäkelä
varhaiskasvatuspäällikkö Hanna Saine
kaupunginpuutarhuri Kauri Kallio
terveysliikuntakoordinaattori Eeva Lehtiniemi

Hyvinvointitoimikunnassa 17.5.2024

Kaupunginhallituksessa 27.5.2024 § 83

Kaupunginvaltuustossa 4.6.2024 § 36

Lisätietoja: hyvinvointikoordinaattori Sari Sarkonen
sari.sarkonen@ikaalinen.fi, 044 7301225